

MƏDƏNİYYƏT

ONU nikbin adam, özünə daim tələbkər yanaşan aktyor kimi tanıyırıam. Özünəməxsus oyun manerası, səhnə cəzibəsi var. Maraqlı, seçkin, böyük şövq ilə yaradıldığı Kefli İsgəndər kimi aktyordur. Yaşının üstüne yaş gəldikcə nə plastikası, nə də səs tembri dayışır. Yaratdığı hər obrazda xarakterik keyfiyyətlər qata bilir. Səsi onun film dublyajlarına, müxtəlif seriallara da aparır. Özü olmayan filmlərdən səsini eşidir, pandemiyadan bu yana səsi gəlməyən səhnədəki ifalarını isə virtual (onlayn) tamaşa larda izləyirik. Beləcə, günü qaç-qovda, ayağı səhnədə, ürəyi tamaşaçıların yanında olan Xalq artisti, Akademik Milli Dram Teatrının aktyoru Sabir Məmmədov yanvarın 24-də 60 yaşıını tamamladı. Maraqlı aktyor olduğu qədər də maraqlı müsahibdir. İlk sualim pandemiya giley-güzarlı oldu. Cavab da gözəldiyim kimi:

— Pandemiya böyük bələdir, neçə-neçə həyətə son qoyub. Arada mən də onu dadğım. Amma səhnədən aralı düşmək də bir ayı dərələdi. Aktyorun yeri səhnədir. Ondan ayrı düşdünsə, mütləq axsayırsan. Bizim üçün də bu proses çətindir. Bir ilərə biz hər gün icra etdiyimiz işdən uzaq düşməktik. Peşəkar işlə maşqul olan aktyor hər gün prosesdə olmalıdır, maşq eləməlidir. O olmasa, hər şəyda geri düşürsan. Plastika, obraz yaratmaq, səs tembri sənəti dərələdi.

— Pandemiya həm də sənət sahələrinin müəyyən iştirahətlərin zəruriliyini ortaya qoymuş. Sizə, texnogen dövrün tamaşaçıları ilə ənənəvi teatr arasında əlaqə necə olmalıdır?

— Düşüntərəm ki, pandemiya, onun təyin etdiyi qaydalar teatr ənənəsini dəyişmək iqtidarından idil. Mütləq surətdə bizi nisbətən yeni teatr modelində iştirak məcburiyyətində qalacaq. Bir neçə il ehtiyatlı davranışacaq. Postdramatik və ya yeni, siz deyin teatr meyilləri zamanın tələbdidir və pandemiyadan onca da belə yanaşmalar vardi. Sadəcə indi daha da geniş vüsat alır.

— Tez-tez hər hansı aktyoru analiz edəndə “klassik aktyor məktəbinin yetirməsi” ifadəsinin işlədirik və ona uyğun obrazlarını sadalayırmış. Deyəsan, sizin bu təyindən heç xoş-nuz gəlmir...

— Çünki özümüz klassik, ənənəvi teatr məktəbinin davamçısı hesab eləmirməm. Mən səhnədə açıq, aydın, dəha çox epik janrı işləməyi sevin, tamaşaçı ilə dəha açıq oyun principini əsas götürən aktyoram. Düzdür, akademik teatrın özünü ənənəsi ni Klassik, dramatik, faciavi obrazlar, dramatik pyeslər ağırlıq təşkil edir. Olsun. Anma indi dovr basdırı! Ona görə də özümüzü mütləq surətdə yeniləməli, səhnənin, dövrün tələblərinə uyğunlaşmalyıq. Bu o demək deyil ki, yeni bir janr icad eləyəcəyik. Sadəcə, pandemiyamin bizi dəyişmək məhkumiyətinə öz yanaşmamız olmalıdır. Bilirsiniz, ona qalsa, tez-tez teatrın olduğunu deyirdilər. Elə şey

“Hec vaxt bir ampluada çıxış eləməmişəm”

SABİR MƏMMƏDOV: “AKTYOR SƏNƏTİ TƏKCƏ İSTEDAD MƏSƏLƏSİ İLƏ MƏHDUDLAŞMIR”

yoxdur. Dünyada nə qədər kiçik teatrlar var, yaranır və yaranacaq. Teatr var və həmçinin olacaq.

— **Bəlkə bir neçə kəlmə ilə də yubiley ovqatına köklənək?**

— Vallah, yubileyimdən də böyük bir sevinci yaşayıram. Xalqımızın, dövlətimizin Qarabağ Zəfərinin yaşatmış olduğu sonusun sevincin içindəyəm. Əzilmiş, sixilmiş düşüncədə idik və adəbiyyatımız, poeziyamız, dramaturgiyamız da bu ovqata köklənmişdi. Indi isə qalib olkənmək aktyoru, vətəndaşı, vətənsevəriniyəm. Ən böyük bayram, ən böyük təntəna, ən böyük alış məhz budur. Zəfər...

— **Zəfərdən səhəb düşmüşkən, onun səhənə yozunu və inikası necə olacaq sizə?**

— Dramaturgiya da, rejissura da, aktyor da, elə tamaşaçı da bir başqa ruhda olacaq, monçə. Ruh yüksəkliyi ilə dramaturgiya yaranacaq və biz sevə-sevə onu səhnədən tamaşaçıya çatdıracaq. Çağdaş səhnə obrazlarının prototipi tamaşaçının gözü qarşısında yaranan qəhrəmanlar olacaq. Beləcə, real obrazlar aktyorların sonat tar-cüməyi-halında möhkəmənəcək. Bayaq dediyinən yeniliyə məzəb bu ruhla getməliyik. Təbii ki, yeni səhnə meyilləri və yadriciliq artırıcıları ilə. Çünki tamaşaçı da bunu istəyəcək.

— **Aktyorların müəyyən yaşdan sonra rol nüqsili də olur. Bu keşkələr sizin leksikonda da bərqrar olub?**

— Bu məsələyə daha praqmatik, rasiyalı baxıram. Hec vaxt keçmişlə yaşamışam. Reallıqla barışan, onu realizə edən adəməm. Teatrdə mən istədim, umduğum rolu yox, başqasını həvələ edəndə onu arzuladığımdan, oynamaq istədim

roldan daha yaxşı oynamamağa çalışıram. Hayatmda belə anılar çox olub. İrəllyə, baxan, nikbin adamam. Teatr, kino sahəsində də, həyatda də bu düşüncədəyəm. Həm hələ o qədər rollarım olacaq ki 60 yaş, mənə elə galır ki, elə də çox deyil.

— **Aktyor və amplua. Buna münasibətiniz necədir?**

— Hec vaxt bir ampluada çıxış eləməmişəm. Müxtəlif xarakterlər yaratmışam. Aktyor sonatı təsəddüd məssəslə ilə möhdudlaşdırıb. Bu peşəkar yanaşma, elmi əsəri on idir. Aktyor bütün verilən obrazları yarada bilənləridir. Oturub rejissorla rol mübahisəsi olmayaçcasən ki Rejissor soni hənsi rolda görürə, onu da həvalə edir. Özünü peşəkar sayan aktyor ampluasız olmalıdır. Sənət yolumda bu prinsipə əməl etdiyimdən heç nisqılı çəviridim obraz da yoxdur. Oynamaq istədim rolların galincə, o qədərdə ki Amma bu o demək deyil ki, elə də düşüncədə, xəyalporastlıkdə ilisib qalmalıyam. Axi repertuar aktyorun istək və arzuları ilə tərtib olunmur. Yetkin yaş doğrudan və oy-nayağımın gozel rollar hələ qabaqdır.

— **Bir az da aktyorun səhnə improvizasiyöründən danışaq. Lazımdır mı və hər aktyorda, hər situasiyada bu, alınırmı?**

— Səhənə, teatr dəqiq mizanla, hətta deyərdim ki, riyazi hesablımlarla qurulur. Orada improvizə böşit görünür. Dəqiq replikam, elementlərim varsa, improvizə gərəksizdir. Rejissorun konsepsiysi, aktyorun ifaçılığı var Axi son səhnədə tak deyilsən. Bunu bəlkə də monotonaşada, indi təzə dob halını alan stendap-souda eləyə bilsən. Orada tək və sərbəstən sənəmən bu, səhnədə nadir hallarda ola-

bılır. Məsələn, tərəf-muqabilinin replikası və ya mizanı unudarsa. Əks halda bu, özlüyündə mənasızdır. Umumilikdə isə səhnədə improvisasiyin əleyhinəyəm.

— **60 yaşınızda benefis tamaşa oynasın...**

— Nikbirliyim bu məsələdə də işmə yararım. Planları qarşısındakı yubileyimə saxlayıram (gülür). Umumən aktyorun hər səhnəyə çıxışı elə beneficişdir. Odur ki, aktyor da hər tamaşaçı ilə yeni görüşünü bər ovqatda yaşamasıdır. Tamaşaçı bizə bir obraz, bir tamaşa görə sevmir ki. Onlar biz bütün obrazlarımıza, səhnədə keçirdi-yim illərə görə sevirəl. Bu da məni çox sevindir. Tamaşaçı sevgisi, alqış mənim üçün əvəzələnməzdir.

— **Tamaşaçı demişkən, onların arasında da aktyora, teatra münasibətde “o vaxtın teatrı da, aktyoru da başqa idi” nostaljiində olanlar çoxdur.**

— Yəqin yaşlanmışam deyə mən də təz-tez “Sizin nəsli aktyorlar başqa idi” deyirlər. Qoribödər, deməli, zaman öz sözünü çıxan deyib. Umumən tamaşaçının nostaljiyi və onun doğruduğu bu duşuncə daim olub və yaqın zaman keçəcək, galəcək nəsil aktyorlara da bu kimi fikirlər deyiləcək. Amma tamaşaçı, sağ olsun, daim aktyor, səhənə sonatını, teatrı sevir, dəyərləndirir. Unutmayıaq ki, hər dövrün öz teatrı və öz tamaşaçı var. Biz də zaman nə istəyir, onu eləməliyik. Teatrın baxış da yenilənməlidir. Dediym kimi, biz millət olaraq, toplum olaraq indi tam yeni rubdayıq. O rub şövq verir. Onu da səhnəyə daşınmalyıq. Tamaşaçı bir də qalib xalqı səhnədən görməlidir.

Söhbətləşdi: Həmidə NİZAMIQIZI